

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kiinteistörekisterilain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on parantaa kiinteistörekisteriin merkittävien tietojen ja kiinteistöjärjestelmän luotettavuutta ja ajantasaisuutta. Voimassa olevaa kiinteistörekisterilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kiinteistörekisteriä koskevat säännökset laajenisivat kattamaan myös kiinteistörekisterikartan.

Esityksessä ehdotetaan myös eräiden merkityksensä menettäneiden rasiteoikeuksien lakkauttamista erillisellä lailla, jotta kiinteis-

törekisterissä oleva tieto saadaan niiden osalta paremmin vastaamaan vallitsevia olosuhteita. Kiinteistörekisterin tietosisällön luotettavuuden ja ajantasaisuuden parantamiseksi sekä rekisteröintimenettelyn tehostamiseksi ehdotetaan muutoksia myös oikeudesta entiseen tialueeseen annettuun lakiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kiinteistörekisterilain (392/1985) 1 §:n mukaan kiinteistöistä ja muista maa- ja vesialueiden yksiköistä pidetään kiinteistörekisteriä sen mukaan kuin sanotussa laissa säädetään. Voimassa olevan kiinteistörekisterilain 1 §:n 2 momentin mukaan kiinteistörekisteri on osa kiinteistötietojärjestelmää. Kiinteistörekisterilaissa säädettyjen tietojen lisäksi kiinteistörekisteriin merkitään kiinteistöjä koskevia tietoja myös usean muun säädöksen nojalla.

Kiinteistörekisterilain mukaiseen rekisteriin liittyy kiinteistörekisterikartta. Kartan tietojen täytyisi pitää yhtä kiinteistörekisterin tietojen kanssa eli sen täytyisi olla ajan tasalla. Kartan tulisi kattaa koko kiinteistörekisterissä oleva alue ja siihen täytyisi olla merkittävänä säädösten vaatimat tiedot.

Kartalla kuvattujen tietojen sijainnin tulisi olla oikein. Tällä hetkellä kiinteistörekisterikartta ei täytä edellä esitettyjä vaatimuksia, vaan siitä puuttuu eräitä rekisteriyksiköjä sekä muita asetuksen mukaan kartalle merkittäviä tietoja.

Valtioneuvoston 17 päivänä kesäkuuta 1993 tekemän periaatepäätöksen mukaan viranomaisten tiedonkeruuta vähennetään ja yhtenäistetään. Periaatepäätöksen mukaan samoja tietoja kerätään säännönmukaisesti vain kerran. Mainitun periaatepäätöksen mukaisesti kiinteistörekisterin tietosisällön tarkistamisessa ja täydentämisessä on tavoitteena ottaa huomioon kiinteistöjä koskevia tietoja tarvitsevien eri viranomaisten ja yksityisten tarpeet ja kehittää kiinteistörekisteristä kiinteistöjä koskeva perusrekisteri, jonka tietoja kiinteistönmuodostusviranomaisten lisäksi muut viranomaiset ja yksityiset voivat

käyttää myös omien rekistereidensä pohjana. Tavoitteena on, ettei samaa tietoa olisi tarvetta erikseen merkitä eri rekistereihin, vaan kerran yhteen rekisteriin viety tieto olisi tarvittaessa siirrettävissä sellaisenaan toisen rekisterin pohjaksi.

Kiinteistörekisterin kehittämisessä keskeisenä tavoitteena on, että kiinteistörekisteriin merkityt tiedot olisivat luotettavia, koko valtakunnan kattavia ja ajantasaisia.

Voimassa olevan kiinteistörekisterilain mukaan kiinteistörekisterin pitäjän on laadittava rekisteriin liittyvä kiinteistörekisterikartta, joka osoittaa voimassa olevat rekisteriyksiköt. Tavoitteena on, että kiinteistörekisterikartta olisi osa kiinteistörekisterilain mukaisista kiinteistörekisteriä. Tämän vuoksi ehdotetaan kiinteistörekisteriä koskevat säännökset laajennettaviksi koskemaan myös kiinteistörekisterikarttaa, jolloin kiinteistörekisterin käsite kattaisi myös kartan. Tämä on tarpeellista sen vuoksi, että eräät asiat merkitään vain kartalle.

Kiinteistörekisterin kattavuus- ja luotettavuustavoitteiden toteuttamiseksi esityksessä ehdotetaan, että ennen 1 päivää heinäkuuta 1991 kunnan omistukseen asemakaava-alueen ulkopuolella siirtynyt entisen yleisen tien alue muodostettaisiin tilaksi tai liitettäisiin ennestään olevaan kiinteistöön kunnan kustannuksella suoritettavassa kiinteistötoimituksessa.

Kiinteistörekisterin kehittämisessä yhtenä tavoitteena on, että rekisterissä oleva tieto tulisi saada nykyistä paremmin vastaamaan vallitsevia olosuhteita. Kiinteistörekisterissä on merkintöjä muun muassa sellaisista rasitteista, jotka ovat menettäneet merkityksensä nykyaikana. Tällaisten alkuperäiseen tarkoitukseensa tarpeettomaksi käyneiden oikeuksien poistamiseksi kiinteistörekisteristä ehdotetaan lailla lakkautettavaksi pellavain liotuspaikkaa koskevat rasitteet ja karjanajoa varten perustetut rasitteet sekä eräät uittotarkoituksiin valtiolle perustetut kulku- ja venevalkamaoikeudet.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Eräiden rasitteiden lakkaamisesta säädettäväksi ehdotetun lain täytäntöönpanosta valtiolle aiheutuvat kokonaiskustannukset on arvioitu noin 400 000 markaksi.

Aikaisemmin edellä tarkoitettujen tarpeettomaksi käyneiden rasitteiden lakkauttaminen yksinkertaistaa kiinteistötoimitusten suorittamista.

Oikeudesta entiseen tiealueeseen annetun lain (245/1954) muuttamista koskevan lakiehdotuksen toteuttamisesta on arvioitu aiheutuvan kunnille yhteensä noin 2,5 miljoonan markan suuret kustannukset entisten tiealueiden muodostamisesta tiloiksi tai liittämisestä kiinteistöihin. Keskimäärin kustannus olisi noin 30 000 markkaa yhden kunnan osalta.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksen toteuttaminen tehostaisi kiinteistörekisteriin merkittävien tietojen ylläpitämistä ja parantaisi siten kiinteistörekisterin luotettavuutta ja ajantasaisuutta. Ehdotetuilla toimenpiteillä ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Esityksellä ei ole organisaatiovaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti vuonna 1992 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää kiinteistörekisterin tietosisällön tarkistamis- ja täydentämistarve, kiinteistörekisteriin merkittävien tietojen ja kiinteistöjärjestelmän luotettavuuden parantamismahdollisuudet sekä mahdollisuudet hajauttaa kiinteistörekisteriin merkittävien tietojen ylläpitämistä. Työryhmän muistiosta (Työryhmämuistio MMM 1994:4) pyydettiin lausunto niiltä ministeriöiltä, virastoilta ja laitoksilta, joiden hallinnonalaan ehdotetut muutokset koskivat. Lisäksi pyydettiin lausunnot Suomen Kuntaliitolta sekä eräiltä etujärjestöiltä ja kaupungeilta. Työryhmän ehdottamia muutoksia kiinteistörekisterilakiin ja eräisiin muihin lakeihin kannatti enin osa lausunnonantajista eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Yleensä yksityiskohtaiset huomautukset koskivat asioita, joista säädetään asetuksella. Merkittävin kriittisen huomion kohde kiinteistörekisterilain ja vesilain (264/1961) osalta oli rekisteröintivastuun hajauttaminen tiedon alkuperäiselle tuottajalle.

Hallituksen esitys perustuu lähtökohdiltaan sanotun kiinteistörekisterityöryhmän laatimaan ehdotukseen hallituksen esitykseksi

eduskunnalle laiksi kiinteistörekisterilain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausunnoissa esitetyt huomautukset on pyritty ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon esitystä valmisteltaessa.

Maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä jatkovalmistellusta esitysehdotuk-

sesta on lisäksi pyydetty lausunto asianomaisilta ministeriöiltä, maanmittauslaitokselta, Suomen Kuntaliitolta ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitolta sekä Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundet. Annetuissa lausunnoissa esitetyt huomautukset on pyritty ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon esitystä valmisteltaessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kiinteistörekisterilaki

1 §. Voimassa olevassa kiinteistörekisterilain laissa on erikseen säännökset toisaalta kiinteistörekisteriin ja toisaalta siihen liittyvään kiinteistörekisterikarttaan merkittävistä tiedoista. Nykyaikainen tietojenkäsittelytekniikka ei vaadi tekemään eroa sille, onko kiinteistöjä koskevat tiedot tarkoitus tulostaa kirjallisessa muodossa vai karttana. Kiinteistörekisteri voidaan siten ajatella tietovarastoksi, jossa säilytetään kiinteistöjen ja muiden rekisteriyksiköiden osalta sekä niiden ominaisuus- että sijaintitiedot. Vasta tulostusvaiheessa on tarpeen määrittellä, otetaanko tietokannasta esimerkiksi tekstiä sisältävä kiinteistörekisterin ote vai kiinteistörekisterikartan ote.

Pykälän 1 momentissa ominaisuustiedoilla tarkoitetaan nykyisen - suppeasti tulkittun - kiinteistörekisterin tietosisältöä. Yksikön sijaintia koskevilla tiedoilla tarkoitetaan puolestaan nykyiseen kiinteistörekisterikarttaan merkittäviä tietoja. Kiinteistörekisterin tietosisällön uudella määrittelyllä kiinteistörekisterin käsite laajennetaan kattamaan myös kiinteistörekisterikartta. Kiinteistörekisteristä saataviin tietoihin tämä ehdotettu uudistus ei vaikuttaisi, vaan siitä saataisiin edelleen samat tiedot kuin tähänkin saakka.

2 §. Muuttuneesta lainsäädännöstä johtuen liitännäisalueen lakkauttamisen yhteydessä lakkautettua yleisistä teistä annetun lain (243/1954) mukaista tieoikeutta ja liitännäisaluetta koskevat eri säännökset sen mukaan, onko liitännäisalue lunastettu tienpitäjälle omistusoikeudella vai yleisistä teistä

annetun lain mukaisella tieoikeudella. Omistusoikeudella lunastetun liitännäisalueen tienpitäjä voi luovuttaa edelleen. Sen sijaan tieoikeudella otettua liitännäisaluetta tienpitäjä ei voi luovuttaa edelleen, vaan se palautuu aikaisemmalle omistajalle siten kuin oikeudesta entiseen tiealueeseen annetussa laissa (245/1954) säädetään. Tämän vuoksi ehdotetaan, että omistusoikeudella lunastetut tiealueet ja liitännäisalueet merkitään kiinteistörekisteriin erillisinä rekisteriyksikköinä kuten muutkin lunastuksen perusteella erotetut alueet. Eri kiinteistöjen erottamiseksi toisistaan ehdotetaan 2 §:n 1 momentin 5 kohtaan lisättäväksi sana suojelualue ja vastaavasti 6 kohtaan sana lunastusyksikkö. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta omistusoikeudella hallittavista tie- ja liitännäisalueista.

8 §. Pykälässä säädetään kiinteistörekisterissä olevan virheen korjaamisesta. Voimassa olevan säännöksen mukaan virheet korjataan kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, josta säädettyissä tapauksissa tiedotetaan kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajalle. Kiinteistörekisterin sijaintitietojen korjaamiseen päätösmenettely on osoittautunut liian raskaaksi. Muun muassa muun toiminnan ohessa sijaintitiedot jatkuvasti tarkentuvat. Sijainti- ja muiden tietojen erilaisen merkityksen vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutettavaksi siten, että kiinteistön sijaintia ja pinta-alaa koskevan tiedon kiinteistörekisterin pitäjä voisi tarkentaa tai muuttaa luotettavan selvityksen perusteella.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, ettei sanotussa lainkohdassa tarkoitettua tiedottamista tarvitse suorittaa, jos tiedon muuttamisesta on asian-

omaiselle jo aikaisemmin tiedotettu, kuten esimerkiksi kunnan toimesta kaavan muuttamisvaiheessa. Lisäksi ehdotetaan sana tilojen korvattavaksi sanalla kiinteistöjen.

14 §. Edellä 1 §:n kohdalla esitettyihin peruteluihin viitaten ehdotetaan 14 § muutettavaksi, koska se, mitä säädettäisiin kiinteistörekisteristä, koskisi myös kartan muodossa olevaa kiinteistörekisteriä ja sen otetta. Ehdotuksen mukaan sijaintitiedon olisi oltava numeerisessa muodossa siten, että kiinteistöjaotus voidaan tarpeen vaatiessa tulostaa kartaksi.

Voimaantulosäännös. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Edellä 14 §:ään ehdotettu säännös edellyttää kiinteistörekisterin pitäjältä erityisiä toimenpiteitä, jotta kiinteistörekisterikartat saatetaan numeeriseen muotoon. Tämän vuoksi ehdotetaan 14 §:n säännös tulevaksi voimaan viiden vuoden kuluttua ehdotetun lain voimaantulosta lukien.

1.2. Laki eräiden rasitteiden lakkaamisesta

1 §. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Valtionmaiden asuttamiseen liittyvissä toimituksissa sekä isojaioissa on valtiolle perustettu uittoa palvelemaan kulku- ja tieoikeuksia sekä muita rasitteen luonteisia oikeuksia, jotka ehdotetaan lailla lakkauttaviksi. Pääasiassa tällaiset rasitteet sijaitsevat entisissä Oulun ja Lapin lääneissä olevien vesistöjen rannoilla. Isojaioissa kysymyksessä olevia rasitteita on perustettu vielä 1950-luvulla. Kun näitä rasitteita on perustettu valtionmaiden asuttamistoimituksissa, on asuttamistoimituksen käsite hyvin laeva. Tällaiset toimitukset ovat perustuneet muun muassa valtion metsämaiden asuttamisesta ja niillä olevain vuokra-alueiden lunastamisesta vuonna 1922 annettuun lakiin (129/1922). Toimituksia on suoritettu eri puolilla Suomea. Esimerkiksi edellä mainitun lain nojalla suoritettut toimitukset ovat koskeneet vuokra-alueiden lunastamista, jolloin asianomaisista tiloista muodostettiin asutustiloja muun muassa silloisiin Lapin ja Kuopion lääneihin. Vuonna 1945 annettuun maanhankintalakiin (396/1945) perustuvat toimitukset ovat olleet sanotun lain mukaisia lohkomisia ja tilaksimuodostamisia, joita on suoritettu esimerkiksi silloisen Kuopion läänin alueella.

Edellä tarkoitetuissa toimituksissa valtiolle on perustettu uittoa palvelevia kulku- ja tie-

oikeuksia, joiden leveydeksi on yleensä määrätty 10 metriä kulloinkin vallitsevasta rantaviivasta. Ehdotettu säännös on tarkoitettu koskemaan myös sellaisia tapauksia, joissa valtio- sanan asemesta on mainittu valtion omistama kiinteistö rasitteeseen oikeutettuna. Säännöksen soveltamisala tulisi koskemaan lähinnä valtion metsämaihin luettavaa valtion omaisuutta, toisin sanoen vielä 31 päivään joulukuuta 1996 saakka voimassa olleen jakolain 284 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja vastaavasti 1 päivästä tammikuuta 1997 lukien kiinteistörekisterilain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa sanottuja kiinteistöjä, joita varten uittoa palvelevat rasiteoikeudet on perustettu. Lakiehdotus koskee näiden, muutoin kuin uittosäännössä perustettujen, uiton lopettamisen jälkeen tarpeettomaksi käyneiden rasitteiden lakkauttamista lailla niissä tapauksissa, joissa myös asianomaista vesistöaluetta koskeva uittosääntö on kumotu. Jollei vesistöalueella olisi voimassa uittosääntöä, rasitteet lakkaisivat ehdotetun lain voimaantulosta lukien. Säännös on tarkoitettu koskemaan myös niitä tapauksia, joissa uitto- sanan asemesta on mainittu lauttaus, jota nimitystä varhaisemmin käytettiin uittos- ta.

Menettelyä, että kysymyksessä olevat rasitteet lakkautetaan suoraan lailla, pidetään kustannussyistä tarkoituksenmukaisena, koska muutoin edellä mainittujen rasitteiden kiinteistökohtainen poistaminen aiheuttaisi huomattavia kustannuksia suuren työmäärän vuoksi.

Lakiehdotus koskee lisäksi maanmittaus- toimituksissa kiinteistöjen hyväksi karjanajoa ja pellavain liotuspaikkaa varten perustettujen rasitteiden lakkauttamista lailla. Jakolain (604/1951) muutettiin 1 päivästä maaliskuuta 1977 lukien siten, että sen jälkeen näitä rasitteita ei ole voitu perustaa. Jäljelle jääneet vanhat rasitteet ovat ajan myötä käyneet tarpeettomiksi ainakin alkuperäiseen tarkoitukseensa. Kun mainitut rasitteet ovat lain nojalla lakanneet, niitä koskevat merkinnät voidaan myös poistaa kiinteistörekisteristä.

2 §. Pykälän nojalla lakkaisivat sellaiset valtiolle eri aikoina perustetut rasiteoikeudet, jotka on tarkoitettu palvelemaan uittoa, kuten kulku- ja tieoikeudet sekä muut rasitteen luonteiset oikeudet, joita ei ole perustettu vesilain (264/1961) tai sitä edeltäneen vesioikeuslainsäädännön mukaisesti uittajalle uittosäännöllä. Kysymyksessä olevat rasitteet lakkaisivat korvauksetta. Tällöin rasitteesta

vapautuva alue siirtyisi korvauksetta sen omistajan vapaasti hallittavaksi. Ehdotettu säännös on periaatteiltaan vastaavanlainen kuin vesilain 5 luvun 15 §:n säännös, jonka mukaan, milloin uittosääntö kumotaan tai sitä muutetaan niin, että alue vapautuu siihen kohdistuneesta käyttöoikeudesta, siirtyy alue korvauksetta sen omistajan hallintaan. Ehdotettu säännös koskee muutoin kuin uittosäännössä perustettujen uittoja palvelevien rasitteiden lakkauttamista lailla siitä lukien kuin asianomasta vesistöaluetta koskeva uittosääntö kumotaan. Jos vesistöalueella ei ole voimassa uittosääntöä silloin, kun ehdotettu laki tulisi voimaan, kysymyksessä olevat rasitteet lakkaisivat ehdotetun lain voimaantulosta lukien.

3 §. Pykälän 1 momentin nojalla lakkaisivat kiinteistöjä varten maanmittaustoimituksissa ennen 1 päivää maaliskuuta 1977 perustetut karjanajoa ja pellavain liotuspaikkaa koskevat rasitteet olemassa voimassa kahden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta lukien. Edellä mainitunlaisten rasitteiden poistamisen jättämistä yksinomaan asianosaisten hakemuksesta toimitettavien kiinteistötoimitusten varaan ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, koska tavoitteena on, että kiinteistörekisterissä oleva tieto vastaisi vallitsevia olosuhteita. Sen vuoksi ehdotetaan, että sanotunlaiset rasitteet lakkautetaan lailla.

Pykälän 2 momentissa varataan kiinteistölle, jonka omistaja ehdotetun lain voimaantullessa käyttää karjanajorasitteessa tarkoitettua aluetta sen alkuperäiseen tai muuhun kulkemistarkoitukseen, mahdollisuus saada korvauksetta yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) mukainen tieoikeus, mikäli sanotun lain 84 §:n mukaiset tien lakkauttamisen edellytykset eivät ole olemassa asianomaisessa tapauksessa. Tässä tapauksessa tieoikeutta koskevasta vaatimuksesta olisi ilmoitettava kirjallisesti maanmittaustoimistolle neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta lukien.

4 §. Pykälän 1 momentissa varataan sellaisille, jotka katsovat etunsa sitä vaativan, mahdollisuus saada korvaus heille pellavain liotuspaikkaa tai karjanajoa koskevan rasitteen lakkaamisesta johtuvasta vahingosta ja haitasta. Jolleivät asianomaiset pääse sopimukseen korvauksesta, se tulisi määrättäväksi erityisessä kiinteistötoimituksessa, jonka suorittamista olisi pyydetty neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta lukien maan-

mittaustoimistolta. Korvauksen suorittamisesta olisi rasitteesta vapautuvan kiinteistön omistaja vastuussa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin korvausta tai tieoikeutta koskevien vaatimusten johdosta määrättävistä toimituksista. Maanmittaustoimiston olisi määrättävä sille määrääjässä ilmoitettujen vaatimusten johdosta suoritettavaksi tarpeelliset toimitukset. Sellainen vaatimus, joka koskee karjanajorasitteen lakkaamisen johdosta suoritettavaa korvausta tai annettavaa tieoikeutta, olisi tutkittava ja ratkaistava noudattaen soveltuvin osin mitä yksityisistä teistä annetussa laissa säädetään. Muissa tapauksissa vaatimukset käsiteltäisiin kiinteistömuodostamislain (554/1995) mukaisessa rasitetoimituksessa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että tieoikeus, joka annetaan karjanajoa koskevan rasitteen lakkaamisen vuoksi määrääjässä tehdystä vaatimuksesta, annetaan korvauksetta, jos tieoikeus tulisi koskemaan samaa kiinteistöä, jota koskenut rasite lakkaa ja ettei tällöin rasitteen lakkaamisesta ole määrättävä maksettavaksi muuta korvausta, jollei erityistä syytä ole.

5 §. Pykälä sisältää viittaussäännöksen kiinteistömuodostamislakiin. Ehdotetussa laissa säädetyistä kiinteistötoimituksesta olisi soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistömuodostamislaisissa ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään rasitetoimituksesta.

6 §. Pykälä sisältää säännöksen ehdotetussa 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun kiinteistö-tietoimituksen kustannusten maksajasta. Kysymyksessä olevien rasitteiden lakkauttamisen ensisijaisena tavoitteena on kiinteistörekisterissä olevan tiedon saattaminen vastaamaan vallitsevia olosuhteita. Koska kysymyksessä olevia rasitteita koskevien merkintöjen poistamista kiinteistörekisteristä on pidettävä yleisen edun kannalta tärkeänä, ehdotetaan, että sanotun kiinteistö- tai tietoimituksen kustannukset maksetaan valtion varoista. Todennäköisenä pidetään, ettei korvausta lakkautettavista rasitteista tulisi läheskään kaikissa tapauksissa vaatimaan. Karjanajoarasitteen lakkaamisen johdosta tehtävien tieoikeusvaatimusten lukumäärän arvioidaan myös jäävän suhteellisen vähäiseksi.

7 §. Pykälä sisältää valtuuden antaa tarvittaessa asetuksella tarkemmat säännökset ehdotetun lain täytäntöönpanosta.

8 §. Pykälä sisältää säännöksen lain voimaantulosta.

1.3. Laki oikeudesta entiseen tiealueeseen

1 §. Ennen 1 päivänä heinäkuuta 1991 voimaan tullutta oikeudesta entiseen tiealueeseen annetun lain muutosta kaupunkien asemakaava-alueiden ulkopuolella olevat yleisen tien alueet siirtyivät kunnan omistukseen, kun yleinen tie lakkasi. Suurinta osaa kysymyksessä olevista alueista ei voida merkitä kiinteistörekisteriin ennen kuin ne on muodostettu tiloiksi tai liitetty kiinteistöihin. Tämän vuoksi lain 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uudeksi 4 momentiksi säännös edellä tarkoitettujen alueiden muodostamisesta tilaksi tai liittämiseksi kiinteistöön. Koska ehdotetussa säännöksessä tarkoitetut entisen yleisen tien alueet ovat siirtyneet kunnan omistukseen, on kohtuullista, että kunta maksaa toimituskustannukset.

Tarpeelliset tilaksi muodostamis- tai kiinteistöön liittämistoimitukset tulisivat vireille maanmittaustoimiston määräyksestä, koska maanmittaustoimistolla on kiinteistörekisterin pitäjänä käytännössä yleensä parhaat mahdollisuudet toimitusten tarpeen arviointiin. Yhteistyö kunnan kanssa on tärkeää, jotta kunnan mielipide toimituskustannusten suorittajana voidaan toimituksen ajankohtaa valittaessa ottaa huomioon.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Kiinteistörekisterilain 14 §:n säännös ehdotetaan tulevaksi voimaan kuitenkin vasta viiden vuoden kuluttua tämän ehdotetun lain voimaantulosta lukien.

3. Säättämisjärjestys

Tähän esitykseen sisältyvä lakiehdotus eräiden rasiitteiden lakkaamisesta sisältää yksityiseen omistusoikeuteen kohdistuvia säännöksiä. Sanotun lakiehdotuksen mukaan yksityistä kiinteistöä varten perustetun karjanajoa tai pellavainliotuspaikkaa koskevan rasiitteen lakkaamisen johdosta on kuitenkin mahdollisuus saada korvaus. Tämän vuoksi ja koska korvausjärjestelmä tältä osin on verrattavissa siihen, mitä kiinteistönmuodostamislain 164 §:ssä säädetään oikeudesta korvaukseen rasiitteen lakkaamisen johdosta, lakia ei ole tarpeellista säätää valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä, vaan se voidaan säätää tavalisen lain säätämisestä voimassa olevassa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kiinteistörekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä toukokuuta 1985 annetun kiinteistörekisterilain (392/1985) 1 §, 2 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta ja 2 momentti sekä 8 ja 14 § sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 274/1998, 2 §:n 1 momentin 6 kohta ja 2 momentti laissa 559/1995 sekä 14 § osaksi laissa 244/1994, seuraavasti:

1 §

Kiinteistöistä ja muista maa- ja vesialueiden rekisteriyksiköistä pidetään kiinteistörekisteriä. Kiinteistörekisteri sisältää tietoja yksiköiden ominaisuuksista ja sijainnista sekä yksiköitä koskevia muita tietoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Kiinteistörekisteri on osa kiinteistötietojärjestelmää.

2 §

Kiinteistörekisteriin merkitään kiinteistöinä:

5) valtion omistamalle alueelle luonnon-suojelulain (1096/1996) tai sitä ennen voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti perustetut suojelualueet (*suojelualue*);

6) lunastuksen perusteella erotetut alueet (*lunastusyksikkö*);

Muina rekisteriyksikköinä merkitään kiinteistörekisteriin yhteiset alueet sekä yleisistä teistä annetun lain (243/1954) mukaiset, tieoikeudella hallittavat tie- ja liitännäisalueet samoin kuin vastaavin perustein ennen 1 päivää tammikuuta 1958 lunastetut alueet, jos tietä edelleen käytetään yleisenä tienä.

8 §

Jos kiinteistörekisteriin merkitty muu kuin sijaintia tai pinta-alaa koskeva tieto poikkeaa merkinnän perusteena olleesta toimitusasiakirjassa olevasta tiedosta tai

merkintä on puutteellinen taikka jos muu kiinteistörekisterissä oleva edellä tarkoitettu tieto on väärä tai rekisteristä puuttuu muuhun kuin toimitusasiakirjoihin perustuva siihen merkittävä tieto, rekisterin pitäjän on korjattava rekisterissä oleva virhe. Kiinteistön sijaintia ja pinta-alaa koskevan tiedon kiinteistörekisterin pitäjä voi tarkentaa tai muuttaa luotettavan selvityksen perusteella.

Tiedon korjaamisesta on tiedotettava asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, jos tiedolla, jota korjaus koskee, on omistajalle tai haltijalle oleellista merkitystä, eikä tiedon muuttamisesta ole hänelle aikaisemmin tiedotettu. Jos kiinteistön omistavat useat yhdessä tai jos oikaisu koskee kiinteistöjen yhteistä aluetta, riittää tiedon antaminen jollekulle kiinteistön omistajista tai haltijoista tai yhteisen alueen osakkaista.

14 §

Sijaintitiedon on oltava numeerisessa muodossa siten, että kiinteistöjaotus voidaan tarpeen vaatiessa tulostaa kartaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Tämän lain 14 §:n säännös tulee voimaan viiden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

2.

Laki**eräiden rasitteiden lakkaamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tämä laki koskee maanmittaustoimituksissa valtiolle uittoa varten perustettuja rasitteita sekä kiinteistöjä varten perustettuja karjanajoa ja pellavain liotuspaikkaa koskevia rasitteita.

2 §

Valtiolle eri aikoina perustetut uittoa palvelevat rasitteen luonteiset käyttöoikeudet, joita ei ole perustettu vesilain (264/1961) tai sitä ennen voimassa olleen vesioikeuslain säädännön mukaisesti uittajalle uittosäännöllä, lakkaavat korvauksetta siitä lukien, kun asianomaista vesistöaluetta koskeva uittosääntö kumotaan tai, jollei vesistöalueella ole tämän lain voimaan tullessa voimassa uittosääntöä, tämän lain voimaantulosta lukien. Samasta ajankohdasta lukien rasitteesta vapautuva alue siirtyy korvauksetta sen omistajan vapaasti hallittavaksi.

3 §

Maanmittaustoimituksissa kiinteistöjä varten perustetut karjanajoa ja pellavain liotuspaikkaa koskevat rasitteet lakkaavat kahden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Kiinteistöllä, jonka omistaja tämän lain voimaan tullessa käyttää karjanajorasitteessa tarkoitettua aluetta sen alkuperäiseen tai muuhun kulkemistarkoitukseen, on oikeus saada yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) mukainen tieoikeus, jos sanotun lain 84 §:n mukaiset tien lakkauttamisen edellytykset eivät ole olemassa. Tieoikeutta koskevasta vaatimuksesta on ilmoitettava kirjallisesti maanmittaustoimistolle neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta lukien.

4 §

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettun rasitteen lakkaamisesta aiheutuvasta vahingosta ja haitasta voi rasitteeseen oikeutetun

kiinteistön omistaja saada rasitteesta vapautuvan kiinteistön omistajalta korvauksen, jos hän ilmoittaa korvausvaatimuksestaan kirjallisesti maanmittaustoimistoon neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Maanmittaustoimiston on määrättävä edellä 1 momentissa ja 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten johdosta suoritettavaksi tarpeelliset toimitukset. Karjanajorasitteen lakkaamisen johdosta suoritettava korvausta tai annettavaa tieoikeutta koskeva vaatimus on tutkittava ja ratkaistava noudattaen soveltuvin osin mitä yksityisistä teistä annetussa laissa säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitettussa toimituksessa annetaan tieoikeus karjanajoa koskevan rasitteen lakkaamisen johdosta sen kiinteistön alueelle, jota koskeva rasite lakkaa, tieoikeus annetaan korvauksetta eikä tällöin rasitteen lakkaamisesta ole määrättävä maksettavaksi muuta korvausta, jollei erityistä syytä ole.

5 §

Tässä laissa säädetystä kiinteistötoimituksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamilaissa (554/1995) ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetään rasitetoimituksesta. Toimituksessa ei kuitenkaan ole laadittava karttaa, jollei toimituksen suorittaminen sitä välttämättä edellytä.

6 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun kiinteistö- tai tietoimituksen kustannukset maksetaan valtion varoista.

7 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

8 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta .

3.

Laki

oikeudesta entiseen tiealueeseen annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudesta entiseen tiealueeseen 21 päivänä toukokuuta 1954 annetun lain (245/1954) 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 773/1991 ja 149/1999, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Kunnan omistukseen asemakaava-alueen ulkopuolella ennen 1 päivää heinäkuuta 1991 siirtynyt entisen yleisen tien alue, joka ei kuulu ennestään kiinteistöön, muodostetaan tilaksi tai liitetään kiinteistöön kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 41 §:ssä tarkoitetussa toimituksessa. Määräyksen toi-

mituksen suorittamiseen antaa maanmittaustoimisto hakemuksetta kuultuaan sitä ennen asianomaista kuntaa. Toimituskustannukset maksaa kunta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____ .

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

1.

Laki**kiinteistörekisterilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan 16 päivänä toukokuuta 1985 annetun kiinteistörekisterilain (392/1985) 1 §, 2 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta ja 2 momentti sekä 8 ja 14 § sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 274/1998, 2 §:n 1 momentin 6 kohta ja 2 momentti laissa 559/1995 sekä 14 § osaksi laissa 244/1994, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Kiinteistöistä ja muista maa- ja vesialueiden yksiköistä pidetään kiinteistörekisteriä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Kiinteistörekisteri on osa kiinteistötietojärjestelmää.

1 §

Kiinteistöistä ja muista maa- ja vesialueiden rekisteriyksiköistä pidetään kiinteistörekisteriä. *Kiinteistörekisteri sisältää tietoja yksiköiden ominaisuuksista ja sijainnista sekä yksiköitä koskevia muita tietoja sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.*

Kiinteistörekisteri on osa kiinteistötietojärjestelmää.

2 §

Kiinteistörekisteriin merkitään kiinteistöinä:

5) valtion omistamalle alueelle luonnonuojelulain (1096/1996) tai sitä aikaisemman lainsäädännön mukaisesti perustetut suojelualueet;

6) lunastuksen perusteella erotetut alueet *lukuun ottamatta yleisiä teitä*;

Muina rekisteriyksikköinä merkitään kiinteistörekisteriin yhteiset alueet sekä yleisistä teistä annetun lain (234/54) mukaiset, omistus- tai käyttöoikeudella hallittavat tie- ja liitännäisalueet samoin kuin vastaavin perustein ennen tammikuun 1 päivää 1958 lunastetut alueet, jos tietä edelleen käytetään yleisenä tienä.

5) valtion omistamalle alueelle luonnonuojelulain (1096/1996) tai sitä *ennen voimassa olleen* lainsäädännön mukaisesti perustetut suojelualueet (*suojelualue*);

6) lunastuksen perusteella erotetut alueet (*lunastusyksikkö*);

Muina rekisteriyksikköinä merkitään kiinteistörekisteriin yhteiset alueet sekä yleisistä teistä annetun lain (243/1954) mukaiset, *tieoikeudella* hallittavat tie- ja liitännäisalueet samoin kuin vastaavin perustein ennen 1 päivää tammikuuta 1958 lunastetut alueet, jos tietä edelleen käytetään yleisenä tienä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Jos kiinteistörekisteriin merkitty tieto poikkeaa merkinnän perusteena olleesta toimitusasiakirjassa olevasta tiedosta tai merkintä on putteellinen taikka jos muu kiinteistörekisterissä oleva tieto on väärä tai rekisteristä puuttuu muuhun kuin toimitusasiakirjoihin perustuva siihen merkittävä tieto, rekisterin pitäjän on korjattava rekisterissä oleva virhe.

Korjauksesta on tiedotettava asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, jos tiedolla, jota korjaus koskee, on omistajalle tai haltijalle oleellista merkitystä. Jos kiinteistön omistavat useat yhdessä tai jos oikaisu koskee tilojen yhteistä aluetta, riittää tiedon antaminen jollekulle kiinteistön omistajista tai haltijoista tahi yhteisen alueen osakkaista.

14 §

Kiinteistörekisterin pitäjän on laadittava rekisteriin liittyvä kiinteistörekisterikartta, joka osoittaa voimassa olevat rekisteriyksiköt. Lisäksi karttaan merkitään muita seikkoja sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Kiinteistörekisterikartasta on 9 §:n 2 momentissa tarkoitettujen viranomaisten annettava otteita. Tietojen antamiseen kiinteistörekisterikartasta muulla tavoin kuin otteina sovelletaan, mitä 10 §:ssä kiinteistörekisteritiedoista säädetään.

8 §

Jos kiinteistörekisteriin merkitty *muu kuin sijaintia tai pinta-alaa koskeva* tieto poikkeaa merkinnän perusteena olleesta toimitusasiakirjassa olevasta tiedosta tai merkintä on putteellinen taikka jos muu kiinteistörekisterissä oleva *edellä tarkoitettu* tieto on väärä tai rekisteristä puuttuu muuhun kuin toimitusasiakirjoihin perustuva siihen merkittävä tieto, rekisterin pitäjän on korjattava rekisterissä oleva virhe. *Kiinteistön sijaintia ja pinta-alaa koskevan tiedon kiinteistörekisterin pitäjä voi tarkentaa tai muuttaa luotettavan selvityksen perusteella.*

Tiedon korjaamisesta on tiedotettava asianomaisen kiinteistön omistajalle tai haltijalle, jos tiedolla, jota korjaus koskee, on omistajalle tai haltijalle oleellista merkitystä, eikä tiedon muuttamisesta ole hänelle aikaisemmin tiedotettu. Jos kiinteistön omistavat useat yhdessä tai jos oikaisu koskee *kiinteistöjen* yhteistä aluetta, riittää tiedon antaminen jollekulle kiinteistön omistajista tai haltijoista tai yhteisen alueen osakkaista.

14 §

Sijaintitiedon on oltava numerisessa muodossa siten, että kiinteistöjaotus voidaan tarpeen vaatiessa tulostaa kartaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

Tämän lain 14 §:n säännös tulee voimaan viiden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

3.

Laki**oikeudesta entiseen tiealueeseen annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

lisätään oikeudesta entiseen tiealueeseen 21 päivänä toukokuuta 1954 annetun lain (245/1954) 1 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 773/1991 ja 149/1999, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kunnan omistukseen asemakaava-alueen ulkopuolella ennen 1 päivää heinäkuuta 1991 siirtynyt entisen yleisen tien alue, joka ei kuulu ennestään kiinteistöön, muodostetaan tilaksi tai liitetään kiinteistöön kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 41 §:ssä tarkoitetussa toimituksessa. Määräyksen toimituksen suorittamiseen antaa maanmittaustoimisto hakemuksetta kuultuaan sitä ennen asianomaista kuntaa. Toimituskustannukset maksaa kunta.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta _____.*